

IVONA BŘEZINOVÁ

JMENUJI SE ALICE

CHARAKTERISTIKA UMĚLECKÉHO TEXTU

Metod vytáhl z kapsy miniaturní psaníčko a téměř nábožně mi ho strčil do pusy. A vzápětí i svůj jazyk. Líbal mě jako když ochutnává novej druh vína. Dlouho, zkoumavě, důkladně.

Spustila hudba a my se, spojeni svými jazyky, dopotáceli na parket.

„Alice!“ křiknul na mě znovu Henryk a prudce zatrásl mým ramenem. „Tak jdeš s námi?“

„Nech ji bejt, nevidíš, že ho úplně hltá?“ slyšela jsem říkat Nanu, tu hubenou holku s vytetovaným hadem na zápěstí.

„Tak jak chceš, Alice,“ pokrčil Henryk rameny.

Ani jsem ho nevnímala.

Nic jsem nevnímala.

Jen samu sebe.

Nevím, jak dlouho to trvalo. Tak půl, nebo možná tři čtvrtě hodiny. Pak se všude kolem jako by rozsvítilo. Barvy byly výrazný a sytý jako nikdy předtím a místy přecházely do vyloženě ostrejch odstínů. Zakrývala jsem si oči, ale nepomáhalo to. Barvy prostupovaly celým mým tělem. Srážely se na vnitřní straně mejch křečovitě sevřenejch víček, vpíjely se do sebe a zase rozpíjely v podivnejch geometrickejch obrazcích a řadách, který se postupně lomily a skládaly do nádhernejch mozaiek.

„Hele, kaleidoskop,“ rozehlíhala jsem se. „A já myslela, že se mi dávno rozbil. Tak nerobbil, potvora.“

Analýza uměleckého textu

- **zasazení výňatku do kontextu díla**

Úryvek je asi ze třetiny knihy, kdy Alice popisuje jeden ze svých prvních zážitků s drogou.

Alice si na popud doktora Bílka píše terapeutický deník, ve kterém vzpomíná na své dětství a mládí. V textu se střídají pasáže z deníku s vyprávěním o Alicině pobytu v léčebně.

Rodiče chtěli, aby se stala lékařkou. Na gymnázium se dostala bez potíží, ale už nebyla nejlepší. Spolužačky jí daly bílé prášky, po kterých se necítila unavená a brzy všechno dohnala. Rodiče se o ni přestali starat a věnovali se mladšímu synovi Vilímovi. Nyní v léčebně Alice strašně toužila po fetu, ačkoli zároveň věděla, že by znova padla na dno.

Když matka s Vilímem o prázdninách vyrazili k moři, šla Alice na diskotéku. Tam se seznámila s Henrykem, který jí nabídnul trávu. Alice bydlí na pokoji s gamblerkou Ester a nyní k nim přibyla ještě bulimička Martina. Alice tehdy trávila čas s Henrykem a jeho partou, táta se ani nezeptal, kde je. Na diskotéce poznala Metoda, který ji naprosto okouzlil svým hlasem a vlnitými vlasy. To on jí dal první drogu. Táta si ale ničeho nevšiml, byl hlavou v oblacích.

Alice šňupala pervitin, sama se bála si drogu píchat do žil. Od Metoda se ale píchnout nechala. Doma se potom vymluvila na nevolnost nebo vyčerpání z tenisu, a tak máma nic nepoznala. Sám Metod jí říkal, aby zvolnila, ale ona na to nedbalala. Byla přesvědčená, že může kdykoli přestat. Vzpomínala na Motejla, kluka z party, který se schválně předávkoval.

V léčebně byla teprve dva měsíce a pořád měla na drogy chuť, dokonce se jí o nich zdálo. Vilím její závislost odhalil jako první, načapal jí, když si píchala. Jednou přišla sjetá domů, ale máma si myslela, že je opilá. Netušila, že Alice už měsíc nechodí do školy a píchá si obden. S Metodem se sice měli rádi, ale zároveň byli schopní se poprat o první dávku. Krátce na to našla Alicina máma

„nádobíčko“. Alice nezapírala. Mámě slíbila, že přestane, ale ani se nesnažila. Postupně prodala vše, co šlo a co v bytě našla. Rodiče ji vyhodili.

U Metoda si potom poprvé stříkla do žily něco jiného než pervitin, ale přehnala to a měla silné záchvaty zvracení a křeče. Heroinu už se potom bála, ale Metod ne, a tak se odcizovali. V léčebně se učila, jak drogy odmítat, ale pořád cítila, že má slabou vůli. Metoda zavřeli na psychiatrii a Alice byla bez peněz. Nemohla ani šlapat, tělo měla plné boláků. Hodně peněz získala od pasáka tak, že mu dovedla dvě blondýnky určené na prodej do Turecka. Rodiče ji potom na krátko vzali zpátky, ale opět je zkłamala; poslali ji tedy do léčebny. Tam jí jednoho dne přišel dopis od kamaráda z party, že se Metod předávkoval. Alici zůstali jen rodiče a touha po normálním životě.

- **téma a motiv**

téma: pocity po požití drogy

motivy: psaníčko s drogou, hudba, líbání, barvy, kaleidoskop

- **časoprostor**

prostor: není určen; jde o diskotéku, na níž se Alice setkala s Metodem

čas: není určen; počátky Aliciny závislosti, noc na diskotéce

- **kompoziční výstavba**

Kniha je rozdělena do kapitol, v každé z nich se střídají Aliciny deníkové záznamy a popis aktuálního dení v léčebně.

- **literární forma, druh a žánr**

próza, epika, román

- **vypravěč**

ich-forma – Alice píše do svého psychoterapeutického deníku o své závislosti

er-forma – vševedoucí vypravěč zaznamenává dění v léčebně

- **postavy**

Alice Lánská – mladá dívka, chytrá (studovala gymnázium, rodiče chtěli, aby šla na medicínu), má mladšího bratra, dala sezlákat k drogám a propadla závislosti – stala se z ní narkomanka

Ester – gamblerka, Alicina spolubydlící, má myšáka Barnabáše

Mirek – alkoholik, další pacient Bezděkovské léčebny

Beáta – nymphomanka

Martina – nejnovější pacientka, bulimička

Henryk – Alicin kamarád, který ji přivedl k drogám

Metod – přivedl Alici k tvrdým drogám, její přítel

- **vyprávěcí způsoby**

přímá řeč – Henryk, Nana, Alice

pásмо vypravěče v ich-formě – Alice

- **typy promluv**

monolog – Henryk, Nana, Alice

- jednotlivé promluvy na sebe nereagují

- **jazykové prostředky a jejich funkce ve výňatku**

zdrobnělina	<i>psaníčko</i>
nepisovné výrazy	<i>novej, bejt, výrazný a sytý barvy, ostrejch, mejch, sevřených, podivnejch geometrickejch, který, nádhernejch</i>
řečnická otázka	<i>nevidíš, že ho úplně hltá?</i>
přezdívka	<i>Henryk, Nana</i>

- **tropy a figury a jejich funkce ve výňatku**

přirovnání	<i>Líbal mě jako když ochutnává novej druh vína.; Barvy byly výrazný a sytý jako nikdy předtím...</i>
epizeuxis	<i>Ani jsem ho nevnímala. Nic jsem nevnímala.</i>
personifikace	<i>Barvy prostupovaly celým mým tělem.</i>
onomatopie	<i>rozohřívala</i>

Literárněhistorický kontext

- **kontext autorovy tvorby**

- konec 20. století, 1. polovina 21. století

Ivona Březinová (* 1964)

- prozaička, píše knihy pro děti a mládež
- narodila se a vyrostla v Ústí nad Labem
- vystudovala pedagogickou fakultu, obor český jazyk – dějepis
- pracovala jako asistentka na Katedře českého jazyka Pedagogické fakulty v Ústí nad Labem
- od r. 1997 spisovatelkou z povolání
- žije v Praze, vyučuje tvůrčí psaní

- mnoho jejích děl má výchovný charakter

povídky pro rozhlas: *Sólová jízda, Taneční, Autogram, Na letišti*

scénář pro Českou televizi: *Já a moje rodina* – dokumenty o zvířatech

Madona v kabátě, Madona bez kabátu – romány z vysokoškolského prostředí

Jak to bylo dál..., Teta to plete, Teta to zase plete – rozpracování tradičních pohádek

série *Trosečníci* – dobrodružné prózy

Strážce světla – fantasy série

Holky na vodítku – prózy s dívčí hrdinkou, volná triologie: *Jmenuji se Alice, Jmenuji se Ester, Jmenuji se Martina*

- **literární / obecně kulturní kontext**

současná česká literatura pro děti a mládež

Daisy Mrázková (1923–2016)

- spisovatelka, výtvarnice

Haló, Jáčíčku; Auto z pralesa; Slon a mravenec; Písň mravenčí chůvy

Pavel Šrut (1940–2018)

- básník, překladatel, autor knih pro děti a mládež
- pracoval jako rekvizitář na Barrandově, nedokončil studia angličtiny a španělštiny
- redaktor v nakladatelství Naše vojsko, poté spisovatel z povolání
- držitel Státní ceny za literaturu

Šišatý švec a myšut – nonsenová poezie

Lichožrouti – příběhy o pojídačích ponožek

Petr Sís (* 1949)

- mezinárodně uznávaný autor knih pro děti, ilustrátor, grafik
- uznávaný i za hranicemi se stal již v době komunismu
- od r. 1984 žije v New Yorku, má americké občanství

Zed: Jak jsem vyrůstal za železnou oponou, Ptačí sněm, Pilot a Malý princ, Robinson

Další údaje o knize:

- dominantní slohový postup:

vyprávěcí

- vysvětlení názvu díla:

Jmenuji se Alice – Alice Lánská vypráví o svém životě

- posouzení aktuálnosti díla:

Kniha je ze současné doby a její téma je velmi aktuální, měla by sloužit jako prevence.

- pravděpodobný adresát:

Mladší čtenáři, teenageři – kniha má značně výchovný podtext

- zařazení knihy do kontextu celého autorova díla:

Kniha je součástí volné trilogie *Holky na vodítku* (*Jmenuji se Alice* – narkomanka, *Jmenuji se Ester* – gamblerka, *Jmenuji se Martina* – anorektička a bulimička)

- tematicky podobné dílo:

Radek John – *Memento*

Christiane F. – *My děti ze stanice Zoo*

- knihy s drogovou tematikou

- porovnání s filmovou verzí nebo dramatizací:

Není.